ՄԱՍԱՏԱՑԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամէն իւրաքանչիւր չորեքշաբթի օր մի անգամ կ՝ ելնէ։
Տպարանը Գալուստ Ջիւմպիւլճեան Աղճեան տպարան թիւ 47։
Գրութիւնք թերթին ուղղածը առնային վրայ կ՝ ելնէ։

Շաբաթին գինը թղթատարաց դասական կանխիկ 100
Մէկ թիւը » 2
Փոխադրութեան տուրը » 5
Անվճար նամակ չընդունուիր։

Թիւ 628 ԺԱՐԻ ՇՐՋԱՆ ԺԳ. 1878 ՇԱԲԱԹ 30 ԴԵԿՏ. ՄՐՑՐ

1879

Ընտանեկանութեան անպէս չրջանին մէջ, աշխատային օդեւոյթներու նման, հաստատ սրտագութեամբ իրարու յաջորդելով անցնող անհետացող տարիներուն մէկին ալ ահա վերջացաւ, և 1879 ի առաւոտը սկսաւ։

Տարիները կը հոլովին կանցնին՝ բայց իրարու չեն նմանիր, կբսեն։ Մանուկն ալ կը յուսայ թէ ներկայն անցեալին չափ արկածալի չըլլար։

Իրաւ է որ փոթորիկն եւս կը ծովը կը հանդարտի, բայց առ ժամանակ մի ալեծածան ալեայ եւևէքը կը տեւէ։ Այնպէս ալ ներկայ տարուոյս մէջ անցեալին փոթորիկն միացած մի քանի նոր ցրտանքը դեռ պիտի չարունակէ, բայց վերջապէս խաղաղութեան համար ժողովրդոյ ղրկած պէտքը պիտի լրանայ։ Այս անհրաժեշտ է։

Եւ սակայն, արեւելեան խնդիրը կրնայ լուծուած համարուիլ, միանգամ ընդ միշտ։

Այս խնդիրը, որ աւելի ճշդիւ անուամբ, համ—եւրոպական կնճիռ յորջորջել պէտք է, փառաւոր թմբրութենէ մը եաքը, անցեալ և նախընթաց տարիներուն մէջ թռիչագլուխ միշտ մը պէս դարձեալ խըլրտեցաւ և եւրոպան ու Ասիան համակոտամայն դղդեց։

Անոր մահտեսը չմնաց ամբողջ ժողովուրդներ վրը իվայր չըլլայ, աւերակ աւերակի վրայ կուտակեց, և չի հանդարտեցաւ մինչև որ բիւրաւոր մարդ կանոց կեանքը իր անյագ ու անագորոյն ժանեաց զոհ բրաւ։

Բայց և այնպէս, բոլորովին հանդարտած չէ։ Գերմանիի վհատ ժողովը այն մշտակենդան բարեկամն նոր միջատին անե-

չիշատակները համար կրցած արգելօք դանդիլ Կան բաղդատութիւնը դանել կամ թէ դուրս անոր բազմաթիւ գլուխներէն մի քանին իարզատած պահպանելը։

Ինչ թէ կարելի՞ է այս հարցման ընտրական պատասխան մը տալ։ Բայց ամէնքն ինչ կուզենք թէ վիշտը դեռ կմնայ, մանաւանդ թէ նորանոր գլուխներ ալ ծնուցած է, և միայն ժամանակաւոր ամբոխուցիչ դերով մը իմբրած միացած է՝ որ գիտէ երբ պիտի դարձնու և որպիսի՞ ատակութեամբ։

Մամուլ՝ գուշակութեան ձիրքը չունենալուն համար այս մասին կարծիք յայտնել չուզեր։ Նա՝ նոր տարւոյն գալուստը, իբրև նորոգ և բարւոք վիճակի մը սկզբնաւորութիւնը նկատելով, սիրով կողջունէ, և ըստ այնմ իւր կարմ բարեմաղթութիւնները կը մտքայ յայտնել մնծայարգ ընթերցողաց և համօրէն ազգայնոց, որոնց պատմութեան էջերուն մէջ նշանաւոր գլուխ մը պիտի գրաւէ անցուցած 1878 տարին։

Բայց թէ ինչ առմամբ նշանաւոր պիտի ըլլայ այն գլուխը, այս մասին Մամուլ իւր տեսութիւնները բացատրած է արդէն, և չուզեր միւսանգամ հոս կրկնել զանոնք։

Պատմութեան անտառ տեղանքին առջև՝ լրագրներուն դերը լուր փոստատարանութիւն է։ Անոնց կատակներ օրըստօրէ զարծնոց և արդ տեսած վրայ թերու դէմ խօսելու պաշտօնը։ Իսկ վերջնական վճիռը ապագային կմնայ տալ։

Մամուլիս տանձնած պաշտօններէն մէկն ալ ժամանակին ծխծտատիպ եղելութեանց և տօնօրութեանց վրայ զուգեհաւորէն կարծիք յայտնել ըլլալուն համար, ներկայ տարւոյս մէջ պիտի չկանայ մանաւանդ այս պաշտօնը տեսնել ախորժելի կերպով կատարելու, և բարեբաղդ պիտի համարի ինքզինքը եթէ նոյն այս մասին կրած աշխատանքը՝ նպատակին նայուելով՝ ըստ արժանւոյն գնահատուի և պէտք եղած քաջալերութիւնն իրմէն ի ղացուի։

ՄԱՂԹԱՆՔ

Նոր տարւոյ սկզբան առթիւ՝
Մամուլ կուտայ օրհնանք անձիւ։

Նախ՝ գոյքին կմաղթէ բարձ,
Հացին, մսին, աժանութեան դարձ,

Ցետոյ՝ երկրին խաղաղութիւն,
ԵՒ ազգ ի ներս բարօրութիւն։

Արևելեան կռուած ինդրոյ
Կըսէ, «Հոդուսյն հանգոյցլոյ»,

Եւ Սկիւթական դուռ վաչաերուն,
Դըշնայ տալ իւր վերջին ոդլոյն,

Ըսելով, «վարձքերնիդ կատար»։
«Ինչ մ՚ալ մեզի տուէք դադար»։

«Թամաշա չէ, անկից չատ ունինք»։
«Մուհաճիրները ալ մեզ տուէք»։

«Հիմա ձեզ ցրդի լաճեր»,
«Ձրանք տեղ մը չատ են աճեր»,

«Մեր ուզածն ահա ատանք հոն»,
«Հո՛ն քշեցէք աւելն մեկէն»։

«Հայաստանէն թող երթան գոն»
«Նոր քաղաք, նոր տիպ թող տեսնան»,

«Ու մեզի հետ ուտեն խմեն»,
«Այժմ և յաւիտեան ամեն»։

ԱՋՈՒԱՅՈՆ

Ս. Պատրիարքը՝ երկար տանէ իւր Հայաստանի մէջ տիրած անդադար հարստահարութեանց բարձման համար Ք. Դուռը ղրկած իշխրիներուն բոլորովին անդործա-

դրկի ձեռն և ընկերոջ բանաստեղծ ա-ղաւաքեան համար քանիցս արուած ապա-հովիչ խոստմանց ալ դեռ ոչ իսկ մը չար-ատրելը նկատելով, և միանգամայն տեսնե-լով որ խղճմտութիւնք հս քան զհս կրաց-մանն առնելու և տիրապետեան հաստատիմ հոյ ժողովուրդը չտարտար կնաւատի, այս անգամ իր քան և հին ներորդ հրաժարա-կանը անցնել չթաթխ ուղղակի ի գետը դլխելով ծանուցեր է որ, լրաց այս աթոռը պճնակին մէջ անկարելի ե իրեն այլ հս աւե-րակներ վրայ պատրիարքութիւն ընել։

Ս. Պատրիարքին վերոյիշեալ հրաժարա-կանին նկատումներ ազդին մէջ այլ և այլ կարծիքներ կան մէկ ձայր կըսե թէ՝ չատ ա-ղեկ բրաւ կեցոյ Ներսէս Սրբազան, միւս մա-սը կը կարծէ թէ՝ խոհեմութիւնն չէր ըրածը, ամենք ալ բնաւ բան մը չըսելով տեսնենք հս ղեմի առնէ մի՞ թէ չ պիտի պնդէ իր հրաժարականին վրայ ըսելով իրաց վախճա-նին կսպասեն։

Մեզի հարցունելու ըլլայնէ, մենք կը-սենք թէ հրաժարական առն ու չ տալը մի և նոյն բանն է, զի ամեն մարդ լիչող ցա-նէ զոյն կը հնձէ . . . ։

Հինդ չաթթի երեկոյ Ջինուզի վանահայր Գեր. Նիկողոս եպիսկոպոսը բանակն արձակ-նելով պատրիարքարան յանձնաւեր է։

Արդեօք Ս. Պատրիարք հօր հրաժարման արդիւնքը լոկ այս պիտի ըլլայ։

Անցեալ չաթթի առուր Լոյս հանդէսին մէջ կարդացինք, իբր թէ Ադրիանապօլսոյ Ռուսական բանակին քաղաք հնձելոցին հրամանատարներէն հայոցմէ Նիկողոս Հե-քիմեանց աչխոյժ երիտասարդ գնդապետը իր խնդրանացը համեմատ Աւստրիոյ Լիվո-կերվա անուն աղչիկան մը հետ ինկայն Ս. Երրորդութեան նկեղեցւոյ մէջ տեսնուելոյ է։

Մեկ քանի լրագիրներ ալ Լոյսին տա-նելով այն լուրը հրատարակեցին։

Բայց մենք այդ վերջիններուն գնդա-պետ հետևութիւնը չմեղադրելով, մինակ Լոյսի Աբժ. Հ յ խմբագրին կհարցնենք թէ այդ-պիսի հանդէս մը ե՞րբ, ո՞ւր, և ո՞ր եկեղե-ցւոյ մէջ կատարուեր է, որովհետև մենք անձամբ չիշեալ եկեղեցին գացինք և ետուն դեղինք որ բնաւ այդպիսի հանդէս մը կա-տարուած չե, չըլլայ որ Լուսոյ Աբժ. Հայ խմբագիրը լոյր ետուն մասին սուի բռնուած ըլլալով, պիշերնեղը տեսած երազները հետ-եալ օրն իր թերթին մէջ գրելով երբեմն ըս-տոյգ իւր քնիերցողաց կսեցնել ուզէ։

Ապա թէ ոչ, ի՞նչպէս կրնայ յանդգնիլ բոլորովին անտեղի բան մը երբեք կատարուած իրողութիւն հրատարակել, հետևաբար յիշ-եալ հնդադրի զօրաւոր անունն ու պատ-ուիրը անտեսանելով։

Յամենայնակաս անտեսով չըլլայ թերթի մէջ կար որ միչտ ոտնակ տալ բոլորը կըյա-րիներ, կերևայ թէ այժմ ալ այս պաշտօնը մեր հոյլ խմբագիրը իր վրայ առեր է, բայց ինքը լաւ գիտնալու է որ բնաւ երեն պատ-ուիր չրեներ։

ՍՈՒՀՏ ՄԸ ՀՅԱ ՊՄԸ

Պիղ պոռ տարբն ձեվայիրի բօլթիքա ղօպասքին թէրէօմնէ պատ պատ, շուռ եկի ուիճաքը լուղեվլերին եվինան պիր թիւրլիւ ճիշարը չըքատայօրդի, չունքի չիմ ալէրի ալօնէն բօլթիքալար, պուռ ալնէկնին լօռօղարընա դայէթ պէնդեր պիր հալտէ կէօրիւնիւնօր, տուրուր տուրուր, եվինէ պաշլար, պիրթան տէրիքէն թէքրար ատհա պիր չիմանէվտան ղուշհուր կատը։

Պիր քալ հաֆիաատան պէրու եօրիուլան մինատիպէքի իլէ ափլօմաֆլար իբէք պէօճէյի կիպի ույուտյա տալտըլարընատան, պիր չէյ աշնայտամաեօրըտըք, հալ պու քի պու հաֆիա կէլէն թէյէկրաֆլար, հէր թարաֆտատան ատ՛ըլ պաղըրմատա պաշլատըլար, տիկէր թարաֆտատան հարպ թէատրիբատիք եամա՛ն կէօրիւլմէքտաէ տիր, պու նէ՞ բէհրիշ, նէ՞ լահանա թուրշուսը։

Կէլ չանատնէ հարպ տէյէլիմ, նէ սուճ, նա նէ՞ տէյէլիմ, բօյիթիքտատա պիր (սիճարբէր) աէվրի, չինտի հէր ալամէթ կէօստէրիր քի կէչէնտէ զուհուրա կէլէն պօրպարատա մութլաքա տիպլօմատիէր պիրպիրլերինէ չաթաճաք տէրէճէլէրէ կիլմիշ օլմալը տոլըար տի, բօյիթիքա (ֆիլոբրիա) կիտէր իքէն պիրտէնպիրէ (սիճարէր աղ էքտի, չինտի պիզիմ պիր միւտէթ պէքլէմիմիզ լազըմ կէլիր, քէլէրատէ նէ՞ իչտատճէյիզ, (Թօրնըսթօրն) մի, (Թըրնօվէտ) մի, պուռնուտա ինչալատ աղ կիւնատէն Յէվզիտհին նէզտաքէքլու Լատտ զ աբատաննատան իչտիրիզ։

Հէր նէ զատար տիպլօմատիհնոէն պաշլայըպ զարատանլըզա զարար զըլտըքտատա, միւրատտըզ երպապը բօյիթիքտաչինատա զարատանլըք իլմինի տաղնատտատ օլմալըպ, իլլա տիպլօմատիլիք աէմէք իչի ուճ օլատուդունը պիլտիրմէք տիր, վէ պիզ պու իչի ուճուն հաՀնկը թարաֆըննատա պուլտունատուրմուդը տալը կիւնդի հալը հազըրլամըզտատ թաֆիկլի պէյտան իտէճէյիզ։

Մալիյէ մատատէսինէ կէլինճէ, սէօյլէյէճէղիմիզ չէյլէր հէր նէ տէրէճէ վէհմատաք իսէ տէ, սէօյլէմէտիմիզ հալտէ պիր եանկըն տրը զուհուր լիմմէ վէ եանտայօր օլուպ, կիւնահուզ վազըֆ պէկճի տատէթ օլմատըզընատան, զաղէթտաճը պուլտունատուզտուզ հասէսի իլէ պէկճիլիք խըզմէթինի տէ տէրիւհտէ իտիպ, պիզիմտեե եանկըն վար պաղըրմատըզ պիր զատահտա օլմայըպ, պէլքիմ տէ պիր ազ սիյանէթ տայ լտճաղընատան, նէրտէ պիր ամէճ պէօճէյի կէօրտէք եանկըն վար պաղըրատաղընատ նէլ Պուլը պատ չէյընըզը ունութմայընըզ։

ՄԱՅՐԻԿ ԵՒ ՄԱՆԿԻԿ

Ա.

Երբ արեգակ Երթայ ի մար,
Ու՞վ զաշխար պատէ խաւար.
Անո՛յշ քնալ նա՛յեն մարդիկ,
Յայնժամ ընդ ո՞ր լինի մայրիկ,
—Տքնի հոգալ նա զիւր մանկիկ»

Բ.

Երբ սըչալայս որ՝ կը ծագի,
Ամենայն ոք միայն խորհի
Զիւր գրօսանքն և ուտելիք,
Յայնժամ ի՞նչ կիսորհի մայրիկ,
—Տալ զիւր մանկան կամն անուշիկ»

Գ.

Երբ ամառն որ՝ արեգակ
Տայ ջերմութիւն իրիւ կրակ.
Որով խնդրէ մարդ զով տեղիք.
Յայնժամ ի՞նչպէս լինի մայրիկ,
—Անձն մանկան իւր հովանիք»

Դ.

Երբ գոյ ձմեռ սառնամանեաք.
Հոգա զանձն ամենայնիք,
Որ չվնասին ցրտէ ոտտիկ,
Յայնժամ պատսպարի՞ մայրիկ.
—Ջերմ խանձարուր մանկան՝ մօր գիրկ»

Ե.

Երբ միմեանց հետ մարդիկ խօսին.
Որով միաբ եւ խորհուրդք հօսին,
Եւ վայելեն ամեն բարիք.
Յայնժամ մանկան ոտ զայն մայրիկ,
—Մեծ գասատու խօսքի նախ ինք։

Զ.

Երբ մանկան քալել հարկ լինի,
Դուրգուրալով՝ մորն աչխատանք,
Վարժէ ընա առնել քայլիկ,
Յաճախամ այլ ո՛ւր դիմէ մանկիկ։
Լճեցի, ա՛նդ, ուր կամք, Մայր չկաք։

1864 Մարտ 6 ի Տփղիս

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Գարուն Յակոբ ի՞նչպէս բանի մը բակար։

— Գոհութիւն Աստուծոյ, չատ ազէկ եմ, սաանք երկու ամիս երթայ նէ դործս վինկօ է։

— Ի՞նչ դործ է քի։

— Գործերուն Թագաւորը. առտուները կերթամ կոր պանքայէն նօմերամը կառնեմ կոր թըրնաք ուճունամայ երկու հարիւրնոց խուդերը ծոցս կնետեմ կոր, ասկէ ազէկ դործ ո՛ւր կրնամ դանար։

— Ազէկ ամա, լաճս թէ որ իրաւ է նէ նօմէրս առնողները չատ ծեծ կուտեն կոր եղեր։

— Հոդ չէ իմ կրնակրս ծեծ ուտելու վարժ է, ես լուսահոդի Շամամար պօղանին աչակերտութիւն ըրած եմ։

——

Զարամեալ ծերուկ մը, գրավաճառի մը խանութի մտնելով կըսէ։

— Պարոն լինձի մկկ օրացոյց մը տուր։

— Ի՞նչ տեսակ օրացոյց կուզէք։

— Քանի՛ տեսակ օրացոյց կայ որ։

— Ծէր եբեմիայի, Զարդարեանի, Եբուստաղեմի. չատ, դուք որ ծեսակէն կուզէք ըսէյցէք որ ես անկէ հանեմ։

— Դուն լինձի, օրին մէջ օրերը չատ երկան և ուշ իրիկուն կըլլանէ՝ մկկ հատ մը անկէ տուր։

——

Լիքէնտի մը իր ապատաւորին։

— Ծօ Մարտիրոս, սա վերջին ըօպտակ դամատաս չի բերիս։

— Բնրիմ ապա։

— Ջուր մին ալ տուր։

— Հրամնայէք ապա,

— Կրակ մ՛ալ տուր։

— Տամ ապա։

Սըկիզ գնայ լինի բաքէթ մը՛ալ թխելին առ։

— Պոռնեմ ապա։

— Ճանըմ էֆէնտի, մանչը հիչ հանդիստ չիս թողուր որ քիչ մ՛ալ չունչ առնէ, մէյ մը ապտին կվազցնես մէյ մը անդին, քիչ մը խիղճ բրէ, ան ալ մեզի պէս մարդ է։

— (Ապատաւորը աթոռին մը վրայ նստած) Հանըմ, դուն սիրտ մի հատցներ, ան թոզ ուղածին չափ քսէ, ես հերնէ խատար բէք աղէք կըսեմ կոր նէ տեսնես պիղէ չեմ երեքար կոր։

——

Ոտրիճանին մկկը դող մը բռնելով ոտրկանութեան դուռը տարած տուեն։

— Ուլան տօղրու եւրիւսէնէ էչէք հերիֆ, տասամճըլայըն եւրիւ հօդսա չիմնի քաֆանա եէրսին հա՛։

— Եօք, պանա պադ, պիր իրրսըդ Թուրքուն պին չիւրիւր էսին, էկէր պիզ օլմասաք նէ օ մնացը պլասպիրիսինիզ նէ տէ օ Թայըն Թեեանամը կէօրէպիլիրսինիզ, պունու պիլէրէք լաղըմ ա՛ր քի պիզի լէք հէր վադըի նէզաբէթի տայրանասընըզ։

——

Ամա՛ն քարտաչար եէթիչին, էօլիւհօրըմ, չու քանը տուրտաւրթմանըն պիր չարէսինէ պադըն։

— Ծօ նէ՞ օլսուն կարապետ, տիւշտիւնմի՞, հօդսա պիրի եւէ քավկա մը էթտին։

— Եօք ախպար, ասքէրլէր սինկիւ իւէ վուրտսըլար։

— Սէպէ՞զ, սէնին ապքէրլէր լէյ իչին նէ՞։

— Ձանըմ 19 լիրայըք գոյմէմ վարրար էլան էթմիշլէր խափ փի՝ պանկա ձէզայիր խանըմտա ասօթ հիւզուրք գայմէ կէօթիւրէնե պիր լուսայլերկճք ասէլի հանըլտըք կիթսինը, սաղլըք սէլամէթի իլե կիթմէյէհիմ ալլահա սընաըք մահչէր կիւնիւ, պիր եան. տան տակէր քարտաքոլը, տիկեր եանտան զապ. թիյէլեր թիւֆէնը տիպճիսինէ վիր էտէյօր. լար էհալիյէ, օ ճան գուրթնարան պաղրան պաղրանա, կէօրսէն թարտաքճըլար իփ ա. սէթա չիպքաեա սէօնմիշ խափ, թէյլ ֆաթը պիլմէմ ամա, սաղ ադթըք րէք չօք։

— Էյ պարէ սէյրի մի չէվսիլին զահ. մէթէ կէօրէ։

— Նէ մինասթէթ, պիզիմ կիպի ա. ա ամարըն հարճը մը էօյլէ չէյլեր, հա պիշ ան ալիա մուհարէպէյէ կիրմիշ չըքմիշ օլան իչին ինատ իթմէմ։

— Տէսէնէ պու գայմէյի օրթաանան գ ապարթանթմ ակրապէր հայլիաճ աաամ գ ալաթրաճաքլար։

— —

Գա մարդ, ամեն օր կրսես փի քարը պանա պիր իշ պուլ, ամար սանկ նասեր կը մանրսամ կոր նայիմ օր մարդ մը խօրթու. ի ին ատակը պղտիկ չէքմէճէ մը ծոկէ մըն ալ իանանչ էրկնկէք խայիաճ մը էրկիւղուցեր մար. գոցը պուռնել կուտայ վարայ կառնէ, ինչո՞ր չէյտեմ, ըսէր իրիկուան կային մէյ մը քանմ աճապա խելք հասնէ՞ պան է։

— Գիտեմ հէյկմըսիք է։

— Էյ մեզայ ինչ է նէ խըրիք քիսղ ըլար սա չէքի փարայ կէնատկէն պօշ նատե. լէ՞ն ալ գէշ է։

— Գա կինկ եա ան բսած ալաթդ ու. ննեալու ըլլամ նէ քուկրն պէրանդ կնայիմ ծարքս պաքնուկին 40 վարաչի պռնել կու. տամ։

— —

Գէօմիւրճիւ նասըլ վէրսին։

— Ինչ պուչուղա օլուր չօրպաճը, ամա պիր քէրէմ մալ, չէլիք միւպարէք հէլէ չու. նու պիր էլինէ ալ տա պախ 2 օգքայ կէլիր

— Օ՛լար կէչսի՛ կէչսի՛, պաք հավալար նէ սըճափ կիտէ յօր։

— Էապմա մը արաեիրսին, հէլէ պիր սօ. վուխ օյա տէ կէօրէխ ՀԷօՀիւրճիւ պուլար պիլճէհիմիշ։

— Ինչալլահ հէնկէրի ինչալլահ։

— —

Հէյէ նէ իսէ, հավալար յօտտս կիտէ. յէօր ամա օրմալըքտա պիրազ քուռուտիը օնէ չամուռուտաւ քառտաշ, տիւն աքչամ ազաճամի ճատաէսինտէն քառշը պէ քառշը կէչէմէմիք, քաղէկա ալտճաքաշըմ վազ կէչ. տիմ։

— Շէօյլէ պէ՞օյլէ, կալիպա պու քըչը՞ն քալաքըրճըլարը եարմահաճաքլար։

— Գալաքըրճըմ տէտինաէ էյի ֆիքրիմէ կէլսի կէչէնտէ պիր չէյ տէեօրլար քաշ քի պիր ինկիլիզ քունբահեաոք մուհաճերլերկ իշլէտէճէ յիմիշ նէ՞ եարահճայըմըշ ծտա՞մը օլ մատաք պու սէնէ տէ գահէր սէօյլէյիպ եար. մատաք մօտասըք տըր։

— Էֆէնտիմ պագըն նէյլիմիշ, պու ին. կիլիզ գունբահեաոք ստհիհ տըր ֆագա՞թ։

— Պու քունբահեանըն ինսի՞ ե՞օք մը։

— Իսմի՛ իսմի՛ իսմի՛ տուր պահքայըմ, հայ նայլէթի օլսուն ը՞ն հա՛, «թէրքիշ դէմ բէչընէյի» ֆէնտա։

— Նէ տէմէք տիր ահաղ։

— Գիմ պիլիր, քալաքրըմ բէրվէր տէ. մէք տիր նէ տէմէք տիր։

— Պէ ճանը չիմտի պրրտաբըն պօշ լաֆ. լարը, չու պիզիմ քալաքրըմլարը եարտըն ատ իսթէր քանըրրը՛ տէեօյէր օլսուն իսթէր բէր. վէր չու սօնո՞ւ նէ օլմուշ քի ճայմըշ։

— Էֆէնտիմ կիւնահէլիբէլէրի՛ պու թըր. քիշ ֆընդ մը նէ օ՛ քունբահեա վէրէճէքմիշ ատրյէտ՝ քիաշը նահքլիյէյի վէրէճէքմիշ։

ոնդրատան քայլմըշ քի նէ թաշը վերէպիլի-
լիմ նէ նաքլէյէյի օնուն իյին էօյլէ քալմըշ։

— Էյ պու թօհաֆ, թըպկը թէնպէլին-
մինքըպէսինէ տէօնմիւշ, պիզիմ ճճը տար-
յէնին իչի նաքլ իմտէմկիւլմէտէն պայըըը-
սընըշ։

— Ալան ֆօլճ չունու նօրքէհին։

— Վաքտիյլէ մինչու պիր թէնպէլ
վար ըմըշ, ամա օ աէրէճճ թէնպէլ քի նէ-
մէք կէմէյի պիլէճ իւչէնիր իմիշ, կիւնուն
պիրինտէ բարդաղ չէղըրը տէր քի պէնի
կէօթիւր կէօմ արթըք պէն պըրտըմ եաչա,
մնգտանտա նէյէ քաճնտէ, գալմալը բարդ
չօք չալըչը պազարգի օլմազնա պայընա պիր
քաչ փիչէ թօփլար թէնպէլի ֆօրլար ճադա
պաչլարնար օքումայըլա կէօթիւմէյէ, նա-
սըլսա քառչըլարընա պիր պէնկին քօճաքառը
չօքար սօրար փի փիմ տիր էօյլէն տէյի, էթ-
րաֆ պրուլունանլար ատնաթըրլար քի տահա
ազ տիր ամա կայէթ թէնպէլ օլտուդունա-
ան օսանմըշ չալըչըպտա նէյէմէն եալնար
օլտու քի պէնի կէօրիւն տէյի պինճէկ կէօ-
թիւրիւպ կէօմճճէյիմ, գալմալը քառը ածը-
ուրչընտան տէր քի հայտե կէնէ էվինճ կէօ-
թիւրիւն պէնիմ պիր մնգտանա տօլու քալէ-
թամ վար վարըն էօմրիս օլտուքճա նէօյն,
օ արա քէհէննի էօյու պայընը քալարըշդ,
քառբեա սօրար քի ըսլաք մը տէյի, ինայըը
քուռտու տըր, հայտե հայտե կէօթիւրիւնտէր
պունուն կիպի չիմտի չու քուռքանտա քալը-
ոա հէր պիր չէյի իլէ եարայըմ տէսէ պիւիմ
թէտավիւլ այրըլարը տա վէրիւրսէնիզ եա-
ըըն եօքսա քալսըն տէրճէր։

ԱՌԱՄԵԱՆ ԵՐԿՍՆՕ. ՎԱՐԺ-
ԳԻՇԵՐՕՐԻԿ և ՑԵՐԵԿՕՐԻԿ,
Ի ԼՕՍ ԱՒԻՂ

Վարժարանիս տեսչութիւնը պատիւ ու-
նի ծանուցանել պատուարժան Ծնողաց և
Անձարոյ Թաղեցւոց, որ ներկայ ամսոյս 20
էն սկսեալ հետեւեալ կարգ ուղղութիւններն
ուժի ունեցած են վարժարանիս մէջ։

Գեր. Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Տ.
Պօղոսեան բարեհաճած է անձնուիրաբար
կրօնագիտութեան դասերն տալու։

Մեծ. Մինաս էֆ. Միւհենտսեան որ իւր դա-
րոցական տեսչութեան և դաստիարակութեան
մասին ունեցած տագնապովը համայն ազգին
քաջնածանօթ ըլլալէն զատ օտարաց ևս հա-
մակրութիւնն արժանացած է, այս անգամ
վարժարանիս ընդհանուր տեսչութեան պաշ-
տօնն ստանձնած է։

Ընդհ. կառավարիչ և ներքին տեսուչ
կարգուած է ազգօրին բնաւոր և հմուտ դա-
տիարանէրէն Մեծ. Ֆ. Էֆ. Գասմճեան։
Իսկ գաստիարակութիւններն հետեւեալ կերպով
բաշխուած են։

Մեծ. Մինաս էֆ. Միւհենեան դասատու
Հայ. Գրաբ. Տաճ. և Անգլ. լեզուաց։

Մեծ. Գրիգոր էֆ. Մարգսարեան դասա-
տու Գասմոլիեան և Հայ Գրաբ. լեզուաց։

Մեծ. Յարութիւն էֆ. Աստուածատուր-
եան դասատու Թուաբանութեան և Աշխարհ.

Մեծ. Գաբրիել էֆ. Նշանեան դասատու
Գեղագրութեան և գծագրութեան,

Մեծ. Տիգրան էֆ. Փերէտէճեան դա-
սատու Զայնագրութեան և Երաժշտութեան։

Վարժարանիս տեսչութիւնը կը յուսայ որ
պիտի յաջողի կատարելագործել զոհացնել Մեծ-
ծնողքները իւր այս կարգ ազդութիւններովը
և պատ. Թաղեցւոց քաջալերութեանն արա-
ժանանալ։

Ցեսչութիւնս կը հաւ իւր ազն նոր փոփո-
խութեանց մէջ քաջալերութիւն գտնէ, կր
խոստանայ յատուկ ուշադրութիւն մէջ վարժարանիս
ուսանող ծրագիրը ընդարձակել և օրիօրդաց
համար այլ արժանաւոր վարժուհի մը ունե-
նալ, և փոփոխոշտոյ ուսումնական յատուկ
պայմանով դաշնակի դաս մ'աւելցնել։

Ընդունած է նաև իւր Ազգ. վարժարան
հինգ հատ ձոր աշակերտ ընդունիլ երբ իւր
յատաջադիմեալ նպատակին հասնի։

Տէր վարժարանիս
Լեւոն կ. Հոճեան

20 Դեկ. 1878
Խասգիւղ կ. Պոլսոյ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԻՊՏՍՈՒ
ՀԱՄԱՅՆ ՀԱՅԱՋԳԻ ԱՆՁԱՆՑ

Կեդրոնատեղին է Մէրճան փոդոց դրա-ւճառ պաղտասար աղոյ Սուպհանի դրա-տունը. ամէն գատ կը գանուի նաև ամէն Հայ գրավաճառաց դրուի, թղթակցութիւն դէն 3/4 արծաթ մէճիտիէ. կազմուածն ալ կը գանուի նաև Մէրճան, նոյն պաղտասար ա-ղայի գրատունը։

ՕՐԱՑՈՑՑ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ
1879
ԹՈՒԱԿԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՈՐԻՆՆԱԼ ՅԵՐՍՄԻՍ ՓԱՀԱՆՆԱՑԷ ԽԱՍՓԻՊԻՆ

Որ ամէն գրավաճառաց խանութ գտանի

ԳԻՆ 4 ՓԱՀԱՆԱ

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Պարզ Օրացոյց, Ազգային հոգևոր գրախ և ընդհանուր ժողովոյ, Ազգային վարչութիւն, կրթնական և ֆոլֆական ժողովք, Ազգային զա-նազան ժողովք, Խորհուրդք, Հոգ արարձութիւնք և պիւանք, Արհգական, լուսնի և ծանուցեալ մոլորակաց վրայօք ամէն քանի հանուսօտ տեղեկու-թիւն, Ատեղարաշխութեան վերարերեալ քանի մը բառերու բացատրութիւն, Ցուցակ ազգային ընդհանուր վանօրէից, Սիկրան Օսմանեան Տէրու-թեան, Օսմանեան կայսր և կայսերազունք, Բարձ-րաստիճան նախարարքը Տէրութեան, Հայոց պատրիարքը և Գ. Դուռն, Թիւ ազգիս Հայոց, Թիւ մարդկան ընդ ամենայն երեսս երկրի, Ազիւ-սակ դիւտի աւուրց ամառամտից, Արժէք դասից զանազան Տէրութեանց

ՆՈՐ ՕՐԱՑՈՑՑ
1879
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Տպագրութիւն Զարդարեան

կը ծախուի գին 20 փարա մէճիտ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՑՑ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

1879
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Տպագրութիւն Զարդարեան

Գին 40 փարա մէճիտ

13 կենդանագիր պատկերներով զարդարեալ։ Սոյն ընդարձակ Օրացոյցը բաց ի բուն օրացոյցին կգարունակէն նաև վերջին ուսուս—տաճկական պատերազմին համառօտ պատմութիւնը, Առողջապահական ամենակարևոր գիտելիքներ, բարոյական սկզբունքներ, խրատմունք, այրածի տեղեր, շնա-սակար ճրճիններ ջնջելու կերպեր։ Ասոնցմէ զատ Ազգային նշանաւոր բանաստեղծ Բռնաւ Քապի-քեանի Հայերուս Քոռէք վերնագրով մէկ չնաշխարհիկ ոտանաւորը։

Կը ծախուի Զարդարեան վաճառատունը Սուլ-թան—Համամ փոդոց, Աբեր կ. Քր. խանի դիմաց թիւ 12 և ամէն գրավաճառաց քով։

ԽՄԲԱԳԻՐ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԼՈՒՐԳ Ծ. ԱՇՎՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ա. Մ. ԱՇՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԸՐ.
ՋԻՄՊԻՒԼԻԻ ԽԱՆ ԹԻՒ 47